

EL LLENGUATGE

La sang

Es diccionaris de barbarismes solen indicar, com a equivalència correcta del castellanisme «sangrar», el verb *sagnar*, alhora transitiu i intransitiu: *El van haver de sagnar*, *La ferida encara li sagna*. El d'Aureli Cortiella, que és el més extens de tots, hi afegeix dos verbs més, derivats de *sang*, que poden considerar-se formes secundàries: *sangonejar* i *sanguejar*. Però caldria veure si el llenguatge popular no disposa també d'altres recursos.

Convé remarcar, en primer lloc, que al costat de *sang* i dels nombrosos mots de la seva família, com els dos verbs darrerament indicats, i com *sanguinari*, *sanguini*, *sangonent*, *sangós*, *sangonós*, *sanguivor*, *sangota*, *sangonera* (nom d'animal, en lloc del qual també n'hi ha que usen el castellanisme «sanguijuela»), etc., que presenten el mateix grup consonàntic *ng*, n'hi ha un curt nombre, format pel verb *sagnar* i per *sagnia*, *sagnador* i *sagnant*, que presenten el grup *gn*. Hom es podria sorprendre d'aquesta insòlita inversió de consonants però, en realitat, no es tracta de tal inversió. Efectivament: la gramàtica històrica ens explica que provenen d'una forma derivada llatina amb una altra *n* posterior (com en alguns dels derivats catalans que hem vist), l'evolució de la qual va comportar la pèrdua de la vocal medial i de la primera *n*, cosa que va originar la coincidència *gn*.

Tenim, doncs, aquest grup de mots, en què figuren *sagnia* (que cal no substituir pel barbarisme «sangria», tal com també fan alguns), l'adjectiu *sagnant*, molt usual en la llengua literària, i el verb *sagnar*. Però, com hem dit, la concurrència entre el barbarisme, més aviat llibresc, i «sangrar», i la forma correcta *sagnar*, es resol molt sovint, en el llenguatge popular, amb diverses frases que es formen espontàniament amb alguns verbs acompanyats del substantiu *sang* com a subjecte o com a complement directe. Ningu no trobarà estranya ni artificiosa la fraseologia següent: *La sang li sortia a raig fet*, *Li han de treure sang*, *Ha perdut molta sang*, *Li surt sang del nas*, *Treure sang per la boca*, *Li raja una mica de sang*, etc. Doncs, si bé no hem d'oblidar ni menystenir el verb *sagnar*, cosa que significaria empobrir la llengua, tampoc no hem de deixar de tenir en compte aquestes solucions de l'expressió popular, sobretot per a usar-les en els casos que creiem que donaran al nostre text el to adequat.

Albert Jané